

KIRJALLINEN KYSYMYS 252/2012 vp

MTT Vakolan työkoneiden testaustoiminnan kehittämisen yritystoimintana

Eduskunnan puhemiehelle

Maa- ja metsätalousministeriö ja MTT selvittivät 2009—2010 Vihdissä sijaitsevan MTT Vakolan toimipisteen tulevaisuutta osana MTT:n rakenneuudistusta. Vaihtoehtona toiminnan kehittämiseksi olisi ollut sen ulkoistaminen. Kesäkuussa 2010 MTT:n johtokunta teki päätöksen toimipisteen säilyttämisestä ja toimintojen edelleen kehittämistä MTT:n omana toimintana. Johtokunta päätti kehittää Vakolasta älykkäiden ympäristöjen ja liikkuvien työkoneiden tutkimus- ja testausympäristöä ja jatkaa testauspalveluja yrityksille.

Kajaanin kaupungin kehitysyhtiö Measurepolis Development Oy ja kaksi yritystä, Toptester Oy ja Kainuun Raskaskonehuolto Oy, tekivät maa- ja metsätalousministeriölle kesäkuussa 2010 esityksen MTT Vakolan testaustoiminnan ulkoistamisesta yritystoimintana Kajaaniin. Esitys tarkoitti yritysten yhdessä perustamaa täysin uutta testausyritystä entisen UPM:n Kajaanin paperitehtaan tilalle syntyneelle Renforsin Ranta-yritysalueelle. Uudelle testausyritykselle oli löydettävissä laaja esisopimuksin sitoutunut asiakaskunta työkoneiden valmistajista. Liiketoiminta ei kuitenkaan noussut laskelmissa kannattavaksi ilman MTT Vakolan testaustoiminnan sisältymistä uuden yrityksen palveluihin.

Maa- ja metsätalousministeriö pyysi ulkoistamisesitykseen vielä lisäselvityksiä kesä-heinäkuun vaihteessa. Syyskuussa MTT:n johtokunta antoi esityksestä kielteisen lausuntonsa. Pian sen

jälkeen ministeriö ilmoitti, että teknisesti testaustoiminnot olisi ainakin pääosin mahdollista siirtää Kajaaniin, mutta katsoi, että senhetkisen toiminnan tarkoituksenmukaisin kehitysalusta on Vakolassa.

Koska MTT:n johtokunta teki jo kesäkuussa päätöksen oman toiminnan vaihtoehdosta, niin tietysti on syytä epäillä, että Kajaanin ulkoistamisesitystä ei välttämättä enää käsitelty todellisenä vaihtoehtona.

Measurepolis Development Oy ja Kajaanin kaupunki haluavat uudistaa esityksensä MTT Vakolan työkoneiden testaustoiminnan ulkoistamisesta uudelle testausyritykselle Kajaaniin. Toptesteri Oy ja Kainuun Raskaskonehuolto Oy ovat edelleen valmiita käynnistämään uuden testausyrityksen ja toimimaan sen operaattoreina ja kehittäjinä. Perusteena esitykselle on kotimaisen yritystoiminnan kehittäminen ja tukeminen niin työkonevalmistuksen kuin testaustoiminnan osalta.

MTT Vakolan tuottaman yrityksille suunnatun testauspalvelun tarkastelu on uudestaan ajankohtainen valtiontalouden leikkausten takia. Valtion sektoritutkimuslaitosten rakenteeseen ja toimintaan tullaan tekemään muutoksia, joiden tavoitteena on merkittävä tehostaminen. Sellaiset yrityksille suunnatut testauspalvelut, joilla on liiketoimintaedellytyksiä, on perusteltua ulkoistaa, kun sektoritutkimusta fokusoidaan sen perustetavään.

Kajaanin testausympäristön kuvaus ja keskeiset liiketoimintalaskelmat

Measurepolis Development Oy ja Kajaanin kaupunki ovat valmiita uudistamaan vuonna 2010 tehdyn esityksensä MTT Vakolan työkoneiden testaustoiminnan ulkoistamisesta uudelle testausyritykselle Kajaaniin. Esitys tarkoitti kahden yrityksen yhdessä perustamaa täysin uutta testausyritystä entisen UPM:n Kajaanin paperitehtaan tilalle syntyneelle Renforsin Ranta -yritysalueelle. Siellä on saatavissa toiminnalle erittäin hyvin soveltuvat tilat sekä alueen omistajan UPM:n tuki.

Keskeisenä perusteena uuden testausyrityksen synnyttämiselle on kotimaisen yritystoiminnan kehittäminen ja tukeminen niin työkonevalmistuksen kuin testaustoiminnankin osalta. Kajaanin testausympäristön operaattoreiksi ja kehittäjiksi ovat edelleen valmiina samat yritykset, jotka olivat tehdyn esityksen yritystoimijat: Top-tester Oy ja Kainuun Raskaskonehuolto Oy.

Uudelle testausyritykselle löydettiin paikalliseen valmisteluun liittyneessä kartoituksessa laaja asiakaskunta työkoneiden valmistajista. Measurepolis Developmentin syksyllä 2011 päivittämä asiakaskartoituskysely vahvistaa tarpeen laajennetulle testauspalvelukonseptille.

Liiketoiminta ei kuitenkaan noussut laskelmissa kannattavaksi ilman MTT Vakolan testaustoiminnan sisällymistä uuden testausyrityksen palveluihin. Kotimaisten yritysten työkoneiden testaustoiminta on mahdollista siirtää valtion sektoritutkimuslaitokselta uusille operaattoriyrityksille, sen on todennut myös maa- ja metsätalousministeriö syyskuussa 2010.

Nykyisten testausympäristöjen koko rajoittaa työkoneiden toiminnallisten ominaisuuksien testaamista ja hidastaa tuotekehitysaikataulua, kun työkoneita ja erityisesti niiden toiminnallisia ominaisuuksia, kuten puomeja ja niihin liittyviä erityisvarusteita, on testattava ulko-olosuhteissa jopa ulkomailla saakka. MTT Vakolan tilat mahdollistavat vain rajatun testauksen. Renforsin Rannan yritysalueelle on mahdollista rakentaa ympäristö, joka sopii esimerkiksi täysin varustelujen metsäkoneiden testaukseen.

Muita mahdollisia palvelun hyödyntäjiä ovat maatalouslaitteiden valmistajat, ATP-kylmäkonttien tarkastukset ja hyväksynät sekä testaustoimet, joissa vaaditaan sääolosuhteiden muutosta kuumaksi tai kylmäksi tarvittaessa. Tällaisia ovat muun muassa hydraulijärjestelmien kestokyvyn tarkastelut pakkasessa.

Työkoneiden testaustoiminnan uudelleen konseptointi olisi tarpeellinen palvelu useille suomalaisille osaamisintensiivisille vientiyrityksille. Tuotekehitysaikataulun nopeuttaminen on niille välitön kilpailukykytekijä. Yhtiöiden yhteisesti perustama uusi yritys ottaisi vastuun operatiivisesta toiminnasta ja investoisi testaustiloihin Kajaaniin. Uusi yritys toteuttaisi Renforsin Rannan testaustiloissa työkoneiden tuotekehitysaikasta testaustoimintaa. Kannattava liiketoiminta edellyttää kuitenkin MTT Vakolan testausliiketoiminnan siirtämistä yrityksen palveluksi.

Toimialaa edelleen kehittävän testaustoiminnan jatkuva parantaminen olisi turvattu, kun siitä muodostuisi uuden yrityksen ydinliiketoiminta. Kajaanin mittaustekniikan ja vaativien olosuhteiden ajoneuvotietojärjestelmien korkeatasoinen osaaminen ja voimakkaat panostukset alan tutkimus- ja kehitystoimintaan tukisivat kehitystyötä ja tarjoaisivat tutkimukselle ja tuotekehitykselle erittäin hyvän toimintaympäristön.

Liiketoimintalaskelmat

Seuraavassa on tiivistelmä hankkeen investointilaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja liiketoiminnan tuloslaskelmasta vuodelta 2009. Laskelmat on mahdollista päivittää nopeallakin aikataululla, jos se osoittautuu tarpeelliseksi.

Investointilaskelmat:

Kylmätekniikka 450 000 euroa, lisäsähkötekniikka 100 000 euroa, dynamometri 900 000 euroa, muu tekniikka 200 000 euroa, hallinosturit 2 kpl 100 000 euroa, rakentaminen 1 170 400 euroa, yhteensä 2 920 000 euroa.

Investointilaskelmassa on huomioitu, että kohta muu tekniikka sisältää MTT Vakolasta käypään hintaan ostettavaa irtainta testauskalustoa. Lisäksi on huomioitava, että UPM kunnos-

taa vuokrattavat tilat siten, että toimistotiloista ja korjaamotiloista ei synny mainittavaa rakennuskustannusta uudelle perustettavalle yritykselle. Kylmä- ja kuumatiloissa on UPM:n puolesta valmiina seinät, katto ja lattia sekä tarvittavat sähkö-, vesi- sekä höyryliitännät. Näistä ei synny kustannuksia perustettavalle yritykselle.

Rahoituslaskelma

Oma pääoma 584 000 euroa, investointituki 35 % 1 022 000 euroa, pankkilaina 1 314 000 euroa, yhteensä 2 920 000 euroa.

Rahoituslaskelmassa oma pääoma koostuu suorasta omasta pääomasta ja tarvittaessa omaksi pääomaksi laskettavasta emoyhtiöltä saadusta pääomalainasta. Hankkeen investointituesta on alustavasti keskusteltu Kainuun ELY-keskuksen kanssa.

Tuloslaskelman tiivistelmä

Liikevaihto 1 000 000, henkilöstökulut 300 000, vuokrat 100 000, muut kiinteät kulut 150 000, kiinteät kulut yhteensä 550 000. Käyttökate 450 000, suunnitelman mukaiset poistot: 250 000, liikevoitto/tappio 200 000, korkokulut 120 000, tulos ennen varauksia ja veroja 80 000.

Tuloslaskelmassa liikevaihto sisältää testaus-toiminnasta ja siihen liittyvästä palveluliiketo-

minnasta saatavat tulot. Liiketoiminnan koko on arvioitu kahden laajan asiakaskunnan keskuudessa tehdyn markkinaselvityksen perusteella. Tämän liiketoiminnan volyymin saavuttaminen edellyttää aktiivista markkinointia ja myyntiosaamista, jota molemmilla hankkeen takana olevilla yrityksillä on. Hanke ei tarvitse maa- ja metsätalousministeriöltä tulo-rahoitusta, mutta uusi testausyritys on luonnollisesti valmis myymään testauspalvelua myös MTT:lle.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko MTT Vakolan toimipisteessä kyety kehittämään työkoneiden testaus-toimintaa, kuten päätöksissä on edellytetty, tietäen, että MTT Vakolan tilat ja resurssit mahdollistavat vain rajatun testauksen ja rajatut palvelut ja

onko edellä mainituilla perusteilla mahdollista tarkastella ja arvioida uudestaan MTT Vakolan työkoneiden testaus-toiminnan ulkoistaminen yritystoiminnaksi Kajaaniin yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa?

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2012

Eero Suutari /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanuttu asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eero Suutarin /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 252/2012 vp:

Onko MTT Vakolan toimipisteessä kyetty kehittämään työkoneiden testaustoimintaa, kuten päätöksissä on edellytetty, tietäen, että MTT Vakolan tilat ja resurssit mahdollistavat vain rajatun testauksen ja rajatut palvelut ja

onko edellä mainituilla perusteilla mahdollista tarkastella ja arvioida uudetaan MTT Vakolan työkoneiden testaus-toiminnan ulkoistaminen yritystoiminnaksi Kajaaniin yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vuonna 2010 maa- ja metsätalousministeriö selvitti Topster Oy:n, Kainuun Raskaskonehuolto Oy:n sekä Measurepolis Development Oy:n pyynnöstä mahdollisuutta siirtää MTT Vakolassa sijaitsevien työkoneiden testaustoiminnat Kajaaniin. Tuolloin ministeriö katsoi, että MTT:n työkoneiden testaustoiminnan tarkoituksenmukaisin kehitysalusta on Vihdin Vakolassa.

MTT on edelleen kehittänyt MTT Vakolan testaustoimintaa Vihdissä sovitulla tavalla. Tavoitteena oli kehittää MTT Vakolan mittaus- ja standardointipalveluita (MIS-palvelutoimintaa) ja samalla vahvistaa tutkimuksen ja MIS-toiminnan synergiaa. Vuoden 2010 loppuun mennessä laadittiin liiketoiminta-, henkilöstö- ja toimitilasuunnitelma, jossa edellytettiin muun muassa, että MIS-palvelutoiminta on maksullisen palve-

lutoiminnan periaattein kannattavaa eikä sido valtion budjettitalouden resursseja. Lisäksi edellytettiin, että MIS-palvelutoiminta tukee MTT:n tutkimusta ja erityisesti Vihdissä tehtävää älykkään viljelyteknologian (CropTech-tiimi) tutkimusta. Tärkeänä tavoitteena oli myös etsiä mahdollisia kumppaneita toimitilojen hyödyntämiseksi.

MTT Vakolassa on kyetty kehittämään ja kehitetään koko ajan työkoneiden ja -laitteiden testausmenetelmiä ja -palveluita linjausten mukaisesti. Markkinointia on tehostettu ja henkilöstöä vähennetty. Samalla on käynnistetty prosessi toimitilakustannusten alentamiseksi. Missään tehdyissä selvityksissä ei ole tullut esille, että MTT Vakolan toimitilojen ahtaus sellaisenaan vaikeuttaisi testausliiketoiminnan kehittämistä.

Testauspalvelut kannattaa pitää MTT:n yhteydessä sillä perusteella, että teollisuuden testauspalvelut, toiminta maa- ja metsäkonealan standardoinnin toimialayhteisönä sekä kytkentä MTT:n kehittyvään älykkäiden koneiden tutkimukseen muodostaa synergisen kokonaisuuden, joka palvelee sekä MTT:n strategiaa että toimialaa. Nykyisellään MTT Vakola kykenee palvelemaan työkone- ja rakennusosateollisuutta monipuolisesti, tarjoamaan alan tarvitseman standardointiosaamisen sekä kytkemään kehityshakuiset yritykset tutkimus- ja tuotekehitysprojekteihin. Lisäksi testauskapasiteetin sijaitseminen tutkimuslaitoksen yhteydessä turvaa tutkimuskeskuksen näkökulmasta yksinkertaisimmalla tavalla MTT:n eri tutkimusalueiden tarvitseman teknillisen palvelun joustavan käytön. Kysymyksessä esitetyssä toimintamallissa kadotettaisiin yhteistyö MTT:n konetutkimuksen ja standardoinnin kanssa, mikä voisi heikentää merkittä-

västi testaustoiminnan kykyä vastata tulevaisuuden haasteisiin.

On mahdollista, että kirjallisen kysymyksen investointilaskelmat 450 000 € kylmätekniikkaan sekä 300 000 € henkilöstökuluihin vaikuttavat kokemuksemme mukaan optimistiselta arviolta. Testaustoimintaa ei välttämättä pystyittäisi näillä kustannuksilla tekemään.

MTT Vakolan kehittäminen on nyt vaiheessa, jossa liiketoiminnan kasvattaminen ja kannatta-

vuuden parantuminen on edennyt hyvin; jossa testaustoiminnan ja MTT:n tutkimuksen synergia on kehittynyt myös tutkimuksellisesti, ei pelkästään tutkimuksen tarvitseman teknisen palvelun osalta. Testaustoimintaa on järkevä jatkaa nykyisen vaihtoehdon mukaisesti osana MTT:n maksullista palvelutoimintaa. Tämä on myös asiakkaiden kokonaisedun ja -taloudellisuuden mukaista.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 2012

Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 252/2012 rd undertecknat av riksdagsledamot Eero Suutari /saml:

Har MTT:s verksamhetsställe Vakola kunnat utveckla arbetet med testning av arbetsmaskiner i enlighet med besluten trots att Vakolas lokaliteter och resurser endast ger möjlighet till begränsad testning och begränsade tjänster och

är det möjligt att utgående från grunderna ovan se och bedöma på nytt utlokalisering av testningen av arbetsmaskiner till Kajana och inleda företagsverksamhet tillsammans med Kajana stad?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

På begäran av Topster Oy, Kainuun Raskaskonehuolto Oy och Measurepolis Development Oy utredde jord- och skogsbruksministeriet år 2010 möjligheterna att flytta MTT:s funktioner med testning av arbetsmaskiner från Vakola till Kajana. Då var ministeriet av den åsikten att det lämpligaste utvecklingsunderlaget för testningen finns i Vakola i Vichtis.

MTT har fortsatt med att utveckla testningsverksamheten i Vakola på det överenskomna sättet. Målet är att utveckla mättnings- och standardiseringstjänsterna (MIS-tjänsterna) och samtidigt stärka synergien mellan forskningen och MIS-verksamheten. En affärs-, personal- och lokalitetsplan blev färdig i slutet av år 2010. Enligt planen måste bl.a. MIS-tjänsterna vara lönsamma i enlighet med principerna om avgiftsbelagda tjänster och tjänsterna får inte binda statens bud-

getresurser. Ett ytterligare krav var att MIS-tjänsterna stödjer MTT:s forskning, i synnerhet forskningen kring den smarta odlingsteknologin som utförs i Vichtis (Croptech). Ett viktigt mål var också att hitta eventuella partners som också ska kunna nyttja lokaliteterna.

MTT Vakola har förmått utveckla och utvecklar fortsatt tjänster och metoder för testning av arbetsmaskiner och -utrustning enligt riktlinjerna. Marknadsföringen har effektiviserats och antalet anställda minskats. En process med målet att minska kostnaderna för lokaliteter har också inletts. Ingen av utredningarna ger vid handen att de trånga lokaliteterna i Vakola i och för sig försvårar utveckling av testningsaffärsverksamheten.

Orsaken till att det lönar sig att hålla kvar testningstjänsterna vid MTT är att testningstjänsterna till industrin, rollen som branschsammanlutning inom standardisering av jord- och skogsmaskinsektorn och kopplingen till MTT:s forskning kring smarta maskiner bildar en synergisk helhet som tjänar såväl MTT:s strategi som branschen. I dag är MTT Vakola kapabel att betjäna arbetsmaskin- och byggnadsdelsindustrin på ett mångsidigt sätt, erbjuda den standardiseringskompetens som branschen behöver samt koppla in utvecklingsinriktade företag till forsknings- och produktutvecklingsprojekt. Ytterligare när testningskapaciteten finns i anslutning till forskningscentralen är detta ur centralens perspektiv det enklaste sättet att trygga en smidig användning av de tekniska tjänster som MTT:s olika forskningsområden behöver. Det handlingssätt som spörsmålet avser leder till att samarbetet med MTT:s maskinforskning och standardisering går förlorat, vilket kan försvaga testings-

verksamhetens förmåga att möta framtida utmaningar på ett märkbart sätt.

Det är möjligt att investeringskalkylerna på 450 000 euro för kylteknik och 300 000 euro för personalkostnader ser ut att vara optimistiska enligt får erfarenhet. Det är möjligt att testningen kräver mer kostnader än så.

Utvecklingsarbetet i MTT Vakola har kommit in i en fas som innebär att affärsverksamheten växer bra och lönsamheten har förbättrats. Vida-

re har synergien mellan testningsverksamheten och MTT:s forskning utvecklats också forskningsmässigt, inte enbart när det gäller den tekniska service som forskningen behöver. Det är förnuftigt att testningsverksamheten får fortsätta som hittills, dvs. ingå i MTT:s avgiftsbelagda serviceverksamhet. Detta ligger också i linje med kundernas totala förmån och totalekonomiska fördelaktighet.

Helsingfors den 17 april 2012

Jord- och skogsbruksminister Jari Koskinen